

VINERI • 24 IANUARIE 2014 • ANUL LXIV NR. 4

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

155 de ani de la Unirea cea Mică

Memoria lui Mihai Eminescu la Micherechi

„E normal să ne umble Foaia, doar suntem români”

CALENDAR ORTODOX

27 ianuarie, luni† Aducerea moaștelor Sf. Ier. Ioan Gură de Aur.
28 ianuarie, marți, Sf. Cuv. Efrem Sirul, Isaac Sirul, Paladie și Iacob Sihastrul; Sf. Muceniță Haris.

29 ianuarie, miercuri, Aducerea moaștelor Sf. Sfințit Mc. Ignatie Teoforul; Sf. Mc. Filotei.

30 ianuarie, joi, †) Sf. Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur.

31 ianuarie, vineri, Sf. Doctori fără de arginți Chir și Ioan.

1 februarie, sâmbătă, Înaintepăznuirea Întâmpinării Domnului; Sf. Mc. Trifon, Sf. Mucenițe Perpetua și Felicitas.

2 februarie, duminică, (†) Întâmpinarea Domnului (Stratenia); Sf. Mc. Iordan și Gavriil. Duminica a XVII-a după Rusalii (a Cananeencii).

Gândurile săptămânii

„Trăiască Moldova! Trăiască Valahia! Dar învrednicească-ne Dumnezeu să putem striga într-o zi: Trăiască România unită!... Suntem milioane de români. Ce ne lipsește ca să ajungem un neam tare? Unirea! Nu mai unirea! Să trăiască unirea românilor!”

(Costache Negri)

Sunt succese care te înjosesc
și înfrângeri care te înalță.

Nicolae Iorga

„Unirea este îndeplinită, naționalitatea română este întemeiată... În zilele de 5 și 24 ianuarie ați depus toată a voastră încredere în alesul națiunii, ați întrunit speranțele voastre într-un singur domn; alesul vostru vă dă astăzi o singură Românie.” (Al. I. Cuza)

„Dintre toate provinciile pe care le-a stăpânit coroana Ungariei, singura care sub unguri a păstrat ca șef al ei un voievod este Ardealul.” (Nicolae Iorga)

„[...]Românii nu sunt nicăieri coloniști, venituri, oamenii nimănui, ci, pretutindenea unde locuiesc sunt autohtoni, populație nepomenit de veche, mai veche decât toți conlocuitorii lor.” (Mihai Eminescu)

„În ziua de azi, pentru a stăpâni cât mai mulți oameni, nu se mai cuceresc teritorii, ci sufletele acelor oameni. Odată ce ai sufletul, ai omul; iar când ai omul, teritoriul vine de la sine.” (contele de Marenches)

„Maghiarii sunt un popor plin de îngâmfare care locuind în mijlocul națiunilor străine lor prin rasă, au pretins totdeauna și pretind încă să le domine și să le maghiarizeze și asta într-un fel de care însăși știința suferă. În recensăminte, de pildă, domnește voința bine hotărâtă de a arăta maghiarii mai numeroși decât sunt în realitate.” (Prof. Dr. Julius Jung, 1877)

ROMÂNIA
Ministerul Afacerilor Externe
Departamentul Politici pentru
Relația cu Românii de Pretutindeni

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul parțial
al Ministerului Afacerilor Externe – Departamentul Politici
pentru Relația cu Românii de Pretutindeni / Conținutul
acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a DPRRP

Jula

O serată dedicată
Luceafărului poeziei
românești

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, Consulatul General al României la Jula și Corul „Pro Musica” organizează vineri, 24 ianuarie, o serată închinată poetului național Mihai Eminescu. În cadrul programului, Maria Gurzău Czeglédi, directoarea Liceului „Nicolae Bălcescu” va prezenta o scurtă prelegere despre poetul Mihai

Eminescu, iar câțiva elevi de la instituția de învățământ românească din Jula vor recita versuri ale poetului național. În a doua parte a programului, Corul „Pro Musica” din Jula va susține un recital de românești pe versuri de Eminescu. Seara va avea loc de la ora 18.00, la sediul UCRU din Jula (str. Dozsa, nr. 8).

A.B.

Donații de calculatoare

Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni din cadrul Guvernului României a donat în Ungaria mai multe calculatoare performante pentru instituții românești. La sfârșitul săptămânii trecute, prin reprezentantul Ambasadei României la Budapesta, Răzvan Ciolcă, consilier diplomatic, 2 dintre aceste calculatoare au fost donate pentru Uniunea Culturală a Românilor și pentru redacția „Foia românească”.

Donația de computere se înscrie într-o serie de gesturi care demonstrează interesul legitim pe care statul român îl are pentru toți vorbitorii de limbă română, indiferent unde se află. La sfârșitul lunii decembrie au fost oferite 9 calculatoare performante pentru diferite instituții românești din Micherechi (3 pentru primărie, 3 pentru școală, 1 pentru grădiniță, 1 pentru căminul de bătrâni și 1 pentru bibliotecă), în semn de apreciere pentru dinamismul acestei comunități și pentru a fi încurajată în activitățile depuse pentru consolidarea identității românești.

A. Butar

Săcal

Se caută
profesor
de limba
română!

Școala generală bilingvă din Săcal publică un concurs pentru ocuparea postului de profesor de limba română și educație fizică. Postul este pentru o perioadă determinată, din 3 februarie 2014 până pe 30 iunie 2014, cu un program normal de lucru. Dosarele se depun la adresa: Bihar Román Nemzetiségi Kéttannyelvű Általános Iskola és Óvoda (4136 Köröszakál, Piac tér 3.) sau electronic: zoltan560309@freemail.hu. Informații suplimentare se pot obține de la Győri Zoltán, directorul școlii generale din Săcal, la telefon: 06-30/2848073.

A.C.

**Scrieți-ne
la adresa:
foaia@foaia.hu**

**Telefonul redacției:
66/463-152**

Poza săptămânii

– Vi se pare cunoscut numele? Poza nu este făcută la Micherechi, ci la Chișineu Criș.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foia românească aparține autorilor. Foia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Hora Unirii
(foto: internet)

Forum informativ despre alegerile din Ungaria

Noi posibilități și capcane la alegerile minoritare din 2014

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria a organizat sâmbăta trecută un forum informativ despre alegerile parlamentare și de autoguvernări minoritare din anul 2014. Întâlnirea a fost deschisă pentru orice român din Ungaria, care a dorit să afle informații referitoare la drepturile naționalităților la aceste alegeri. Invitatul special al forumului a fost domnul **Péteri Attila**, consilier juridic al Biroului Național Electoral din Budapesta. După prezentarea celor mai importante informații legate de alegeri, juristul a răspuns la toate întrebările publicului.

În „Foaia românească” am prezentat deja ce trebuie știut despre înregistrare (un element obligatoriu pentru a putea participa la alegerile minoritare), despre alegerea reprezentatului românilor în Parlamentul de la Budapesta și despre câteva noutăți referitoare la alegerile de autoguvernări minoritare. Mai jos publicăm din nou toate informațiile importante, întregite cu cele aflate la forumul din sâmbăta trecută.

Data alegerilor parlamentare: 6 aprilie 2014

În primăvara anului 2014, pentru a șaptea oară se vor ține alegeri parlamentare în Ungaria de după schimbarea de regim din 1990. În seara zilei de 18 ianuarie, președintele Ungariei, **Áder János**, a anunțat data alegerilor parlamentare, care vor fi pe 6 aprilie 2014, între orele 6.00 și 19.00.

Numărul deputaților în viitorul Parlament ungar: 199. De pe listele naționale vor intra: 93 persoane (printre aceștia se vor afla și deputații naționalităților!), iar din circumscripțiile electorale: 106 persoane.

Condițiile pentru participarea la alegerile parlamentare a cetățenilor de naționalitate:

– cetățenie maghiară și domiciliu stabil în Ungaria,

– vârsta majoratului,

– stare mentală sănătoasă,

– să nu fie condamnat la pierderea drepturilor electorale prin hotărâre judecătorească definitivă,

– să nu ispășească vreo pedeapsă cu închisoarea,

– să-și declare și să-și însemneze naționalitatea,

– să se înregistreze ca minoritar pe lista naționalității sale.

Înregistrarea naționalităților

Pe 1 ianuarie 2014 s-a deschis registrul pentru naționalități. Înscrierile în acest registru se pot face permanent. Lista se va închide la 16 zile înainte de alegerile parlamentare (pe 21 martie), ca să fie redese-

Péteri Attila, consilier juridic la Biroul Național Electoral și Marius Maghiaru, președintele Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria

chisă după 6 aprilie 2014 în continuare până la alegerile de autoguvernări minoritare din toamnă.

Săptămânile trecute, la toate adresele din Ungaria au fost trimise de către Biroul Național Electoral (BNE) acele formulare prin care se pot înregistra alegătorii de naționalitate au de însemnat câte un X în două rubrici.

Punctul A – primul X

Alegătorii de naționalitate au posibilitatea să declare că aparțin vreunei naționalități și la alegeri vor să participe ca atare. De exemplu, dacă cineva se înregistrează ca român, la alegeri va putea fi ales și va putea vota ca român. **Primul X se referă numai alegerile de autoguvernări minoritare din toamnă.**

Punctul B – al doilea X

Dacă un român vrea să voteze și la alegerile parlamentare pe lista românilor trebuie să pună X și la punctul B. Dacă nu vrea

să voteze ca român, această rubrică s-o lase necompletată. Dacă un alegător înregistrat pe lista vreunei naționalități între timp se răzgândește, se poate șterge de pe listă (la cerere proprie) până în a treia zi dinaintea alegerilor (3 aprilie)!

Înregistrarea se poate face prin corespondență, personal la birourile electorale locale sau prin Internet la adresa www.valasztas.hu. Formularele completate în mod greșit nu vor fi valabile.

Fiecare persoană înregistrată va primi o adeverință de la Biroul Național Electoral. BNE actualizează periodic numărul celor înscrși în registrele naționalităților.

Până în data de 19 ianuarie 2014, s-au înregistrat 106 alegători români, dintre care doar 21 vor să voteze și la alegerile parlamentare ca români. (Vezi tabelul de pe pagina de start a Biroului Național Electoral.)

(Continuare în pag. a 9-a)

EDITORIAL

Alegeți: Kreszta sau... Kreszta!?

Primăvara aceasta va intra în istoria naționalităților din Ungaria ca o perioadă în care am fost puși să ne îmbătăm singuri cu apă rece. Acum trei ani ni s-a creat o lege prin care, la prima vedere, s-a părut că s-a făcut dreptate, s-a recuperat o veche datorie a societății maghiare față de naționalitățile conlocuitoare: asigurarea reprezentării în Parlament. Peste mai bine de două luni ne vom da seama că nici pe departe nu este așa.

De la schimbarea sistemului din 1990 încoace, toate guvernele de la Budapesta s-au temut să lase să intre în Parlament 13 deputați din rândurile naționalităților. În gândirea tuturor, asta ar fi însemnat 13 voturi pierdute sau 13 voturi care pot fi manipulate. Guvernul lui Orbán Viktor a promis că va recupera acest deziderat: va schimba legi, va crea posibilitatea ca toate cele 13 naționalități să aibă câte un reprezentant în frumoasa clădire a parlamentului de pe malul Dunării. Că acest reprezentant nu-i sigur că se va numi „deputat” și că va putea sta mai mult prin cafeneaua parlamentului decât în sala de sedințe, numai ulterior am aflat.

În Parlamentul redus numeric la jumătate (199 locuri), *de jure* ar putea avea deputați toate cele 13 naționalități, dar *de facto* maximum 1 sau 2 (țigani și nemți, dar numai dacă sunt foarte bine organizați). Între „potrivit legii” și „de fapt” este o distanță cât de la cer la pământ. Legea referitoare la alegerile deputaților parlamentari s-a modificat în așa fel încât s-a deschis ușa parlamentului și în fața minorităților, dar noi nu suntem în stare să intrăm pe ea. Nu îndeplinim condițiile necesare. Și nu din vina noastră. Vina este a istoriei. A istoriei noastre comune cu ungurii.

Românii nu au nicio șansă să aibă un deputat cu drepturi depline în Parlament. E imposibil să se adune în jur de 20.000 de voturi de la români. E adevărat că am mai văzut noi și minuni, când peste noapte au apărut români acolo unde nu erau, când poate cu o zi înainte nici ei înșiși nu știau că ar fi români. Deocamdată, în momentul când scriu aceste rânduri, doar 21 de cetățeni s-au înscris în registrul românilor că vor să voteze pentru lista românească. Cam mult, nu? Ar fi suficienți și doar 3.

Ce vor putea vota acești 21 de cetățeni? Votul lor va trimite în Parlament un reprezentant cu drepturi știrbite, fără drept de vot, fără dreptul de a lua cuvântul când va dori el, o marionetă care se va numi: purtătorul de cuvânt al românilor (szószóló). În marea democrație în care trăim, numai o singură organizație românească are dreptul să întocmească listă pentru alegeri: Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria. Lista românilor cu cele minimum 3 nume obligatorii încă nu este făcută publică, se știe doar atât că pe primul loc (cel câștigător) va sta cine altcineva decât însuși Președintele, adică Kreszta Trajan. Deci, cei 21 vor putea alege: Kreszta sau... Kreszta. Situația e la fel de democratică și la celelalte autoguvernări pe țară, peste tot președinții s-au pus pe primul loc. Și pentru că e penibil să ajungi în Parlament cu 3 voturi, dar și cu 21, autoguvernările s-au pus pe campanie. Nu de dorul campaniei, ci pentru că toată această caricatură jenantă este finanțată cu bani de la buget, bani publici, ce pot fi cheltuiți numai în scopuri electorale. Vai, câte popricașuri o să mâncăm anul acesta!

Cetățeanul turmentat al lui Caragiale și-a putut pune întrebarea acum exact 130 de ani: „Eu pentru cine votez?” Noi nici măcar. Vom avea o marionetă în Parlament ori îl votăm, ori... NU. Iată răspunsul la rostul înregistrării pentru alegerile parlamentare din primăvara Anului Domnului 2014.

Eva Șimon

O săptămână de rugăciune la Biserica Baptistă din Chitighaz

„Oare a fost Cristos împărțit?”

Ca și la fiecare început de an, Biserica Baptistă din Chitighaz a organizat și anul acesta Săptămâna de Rugăciune pentru Unitatea Creștinilor, numită și săptămâna de rugăciune ecumenică. Evenimentul a avut loc săptămâna trecută, în zilele de 12-19 ianuarie. În fiecare seară ne-am adunat la Biserica Baptistă să aducem laudă prin cântări la adresa numelui lui Dumnezeu, prin ascultarea mesajelor biblice rostite de slujitorii Domnului, preoți și pastori din diferite culte creștine, și prin rugăciune.

Materialul săptămânii ecumenice din anul acesta a fost pregătit de creștinii din diferitele părți ale Canadei, tema principală fiind: „Oare a fost Cristos împărțit?” (1 Corinteni 1:13).

Canada este o țară marcată de diversitatea de limbă, cultură, climă, dar mai ales diversitatea de exprimare a credinței creștine. Cu toate aceste diversități, creștinii din Canada – alăturându-ne și noi, cei din această parte a lumii – rostim cu credință: „Nu! Cristos nu este și nu poate fi împărțit!” Pentru a lucra unitatea între noi, creștinii din Canada ne-au sugerat diferite aspecte ale credinței creștine unde trebuie să fim uniți. De aceea, tema fiecărei serii a început cu formula „Împreună...”.

Viragh György

Duminica, prima seară de rugăciune a avut ca temă „Împreună... suntem chemați să fim sfinți”, mesajul biblic fiind rostit de preotul reformat Viragh György din două pasaje biblice: Matei 12:46-50, respectiv 1 Petru 2:9-10. Dânsul a scos în evidență adevărul Scripturii, că doar atunci suntem sfinți împreună, dacă facem voia lui Dumnezeu, dacă ne curățim de păcatele noastre prin

sângele Domnului Isus Cristos, care a murit pentru păcatele noastre pe crucea de pe Golgota.

Florin Olteanu

Luni seara l-am avut ca musafir pe preotul Florin Olteanu, parohul Bisericii Ortodoxe din sat. Tema serii a fost „Împreună... aducem mulțumire fără înțetare lui Dumnezeu, de vreme ce ne-a dăruit harul său prin Isus Cristos.” Dânsul ne-a atras atenția asupra mai multor pericole din

Kalamán János

Sfânta Scriptură (Deuteronom 26:4-10, Psalmul 100, Filipeni 1:3-11 și Ioan 1:1-18), prin care ne-a explicat cum a scos Dumnezeu pe poporul ales din Egipt, țara robiei, arătând faptul că harul acesta a fost dat și nouă prin Domnul Isus Cristos. Dânsul a accentuat faptul că și noi putem avea eliberare din Egiptul păcatului.

Marți seara ne-am adunat la Capela Catolică „Sfânta Treime”, unde preotul Kalamán János ne-a vorbit despre semnificația și importanța botezului, arătând că prin actul acesta noi îi aparținem lui Dumnezeu. Textul biblic a fost citit din Evanghelia după Matei, capitolul 3, versetele 13 la 17.

Miercuri seara din nou ne-am adunat la Biserica Baptistă, unde de data aceasta preotul evanghelic luteran, Jakab Béla, a ves-

tit Cuvântul Domnului din Evanghelia după Luca, cântarea lui Zaharia (Luca 1:67-75). Tema serii a fost „Împreună... afirmăm că Dumnezeu este un Dumnezeu care își împlinește Cuvântul”. Dumnezeu a fost credincios promisiunilor Lui, și Și-a vizitat poporul, trimițând chiar pe Fiul Său. Și noi avem speranță în orice situații ne-am afla, orice circumstanțe ne-ar înconjura, doar să ne încredem în Dumnezeu cel credincios.

Joi seara, Cuvântul lui Dumnezeu a fost vestit de pastorul penticostal Fábíán Tamás, care a citit din cartea profetului Isaia, capitolul 43, versetele 1 la 7. Tema serii a fost: „Împreună... am fost aleși pentru a trăi în comuniune”. Frațele ne-a prezentat cum a restaurat Domnul Isus Cristos relația și comuniunea ruptă a omului cu Dumnezeu. După ce omul a fost neascultător și a căzut, Dumnezeu a venit la om și l-a căutat pe om, întrebând „Unde ești?”. Dumnezeu și astăzi îl caută pe om. Domnul Isus a venit să caute și să păstreze ce era pierdut. Dumnezeu vrea ca această nouă comuniune cu El să dureze nu doar o perioadă de timp, ci o veșnicie. El vrea să intre în inima noastră, să fie prezent în viața noastră, să fie cu noi tot timpul.

Tema pentru vineri seara a fost: „Împreună... căutăm să recuperăm armonia”. Pasajul citit din Biblie și baza mesajului vestit de pastorul bisericii, Csaba

Borzási a fost 1 Corinteni 1:10-17. Din pasajul respectiv am văzut ce a cauzat această împărțire printre creștinii din Corint și cu ce metodă a încercat apostolul Pavel să restaureze unitatea printre credincioșii din această biserică. Am observat că apostolul Pavel a recurs la adevărurile Bibliei referitoare la Cristos, pentru că doar El este Cel prin care noi putem ajunge la unitate. Cristos vrea unitatea între creștini, El

Jakab Béla

s-a rugat pentru lucrul acesta, El a murit pentru aceasta și mijlocește și astăzi pentru noi, ca să ajungem la o unitate tot mai profundă.

Sâmbăta seara l-am avut ca musafir pe pastorul pensionar Makovei János. Dânsul a citit versetele 1 la 12 din Psalmul 139. Tema pentru această seară a fost: „Împreună... aparținem lui Cristos”. Psalmul respectiv ne vorbește despre faptul că Dumnezeu ne-a cercetat și ne cunoaște. Asta înseamnă că Dumnezeu se apropie de noi. Noi trebuie să ne lăsăm cercetați de El, să-L lăsăm să ne zică ceea ce

Makovei János

nimeni nu ne poate spune.

Duminica, 19 ianuarie, a fost seara de încheiere a săptămânii de rugăciune. Tema serii a fost: „Împreună... proclamăm mesajul evanghelic”. Textul a fost citit din Luca 4:14-21. Mesajul a fost vestit de pastorul penticostal Fábíán Tamás, respectiv preotul reformat Viragh György. Mesajul acesta al Evangheliei, care a fost vestit de Domnul Isus, este pentru cei săraci. În fața lui Dumnezeu toți oamenii au aceeași valoare, indiferent de culoarea pielii, cultura din care fac parte, nivelul social și material, etc. Domnul Isus a venit la toți și pentru toți. Acesta este mesajul pe care-l vestim.

În concluzie, pot să zic că am avut parte de o săptămână deosebită și binecuvântată, care și-a îndeplinit scopul: ne-am apropiat de Dumnezeu și unii de alții. Domnul să aducă roada în viața fiecăruia care a fost prezent la acest eveniment și să ducă la bun sfârșit planul Lui cu noi toți!

Pastor Csaba Borzási,
Chitighaz

Fábíán Tamás și Csaba Borzási

Sărbătoare acasă la cititori

„E normal să ne umble Foaia, doar suntem români”

Pe 15 ianuarie, odată cu aniversarea zilei de naștere a poetului național român Mihai Eminescu, își serbează ziua de naștere și revista „Foaia românească”, deoarece publicația tradițională a românilor din Ungaria apare din 15 ianuarie 1951. Anul acesta, la doar două zile după împlinirea a 63 de ani de la prima apariție a săptămânalului nostru, jurnaliștii de la revistă nu au sărbătorit evenimentul într-un cadru festiv, ci acasă la cititori. Dintre abonații foarte vechi ai revistei, redacția a hotărât ca premiul de anul acesta pentru cei mai vechi abonați să fie oferit soților Maria și Alexandru Gaál din Săcal.

La marginea sătulețului bihorean Săcal, pe strada Árpád de la ieșirea spre Apateu, într-o liniște deplină, locuiesc soții Gaál, într-o casă țărănească deosebit de frumoasă și de bine îngrijită. Intrând pe poarta casei, am fost întâmpinate cu un suflet deschis de tanti Maria, invitându-ne înăuntru în „soba cea mare” în care se primesc oaspeții. Bucuroasă de oaspeți nu s-a dovedit a fi deloc mirată de vizita noastră, iar după ce le-am mărturisit motivul vizitei noastre a spus foarte încântată: „Noi citim Foaia de când îi, că doar suntem români. În 1950 ne-am cununat și

știu că după aceea, la nu mult timp ne venea revista. Atunci nici nu știam să citim românește, dar pentru că știam vorbi am învățat și să citim. E normal să ne umble Foaia, doar suntem români. Dacă noi nu o vom citi, atunci cine?”, ne-a mărturisit cu mândrie, dar și cu puțină îngrijorare în voce tanti Maria.

Soții Gaál anul acesta sărbătoresc 64 de ani de căsnicie, perioadă presărată cu bune și cu rele, dar așa cum au jurat la biserică și la sfat, înțelegerea a fost cea care a stat la baza longevității relației lor. Zilele lor sunt înșeninate de cele

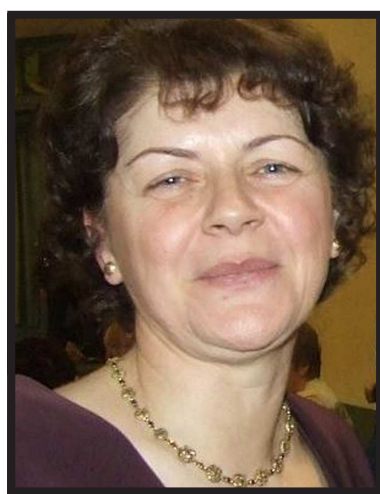
două fiice, nepoți și strănepoți. Tanti Maria pe parcursul vizitei ne-a povestit foarte fericită despre familie, despre gospodăria pe care o iubește nespus de mult. Domnul Alexandru, la cei 93 de ani ai săi își aduce foarte bine aminte și acum despre perioada de după 1950, când făcea parte din Uniunea Culturală la Julia și despre întâmplările sale din prizonieratului în Rusia. Niciodată nu uită să ne amintească ce noroc a avut el când a spus acolo, pe front, că este român.

(Continuare în pag. a 8-a)

Înmormântare cu curcubeu de ianuarie

Numeroși români din Julia și Micherechi, rude, prieteni, colegi profesori și elevi sunt îndoliați în urma dispariției subite, după o boală scurtă dar necruțătoare, a profesoarei Ana Rocsin Nagy. De 12 ani a fost președinta Fundației „Pro discipulis” pentru elevii școlii românești din Julia.

Ana Rocsin s-a născut pe 20 aprilie 1963, la Julia, din părinți intelectuali români. Din partea tatălui își trage originea din Micherechi, iar din partea mamei are strămoși în Cenadul Unguresc. După terminarea școlii generale românești din Julia, în perioada 1977–1981 și-a continuat studiile la Liceul „N. Bălcescu”, făcând parte dintr-o clasă cu 26 de elevi, dintre care aproape toți au devenit intelectuali remarcabili ai comunității românești din Ungaria. După liceu, a învățat la Universitatea de Industrie Chimică din Veszprém, devenind inginer chimist. După absolvire a lucrat ani de-a rândul la Direcția pentru protecția mediului din Julia, iar o perioadă a fost și directorul Băilor Cetății din Julia. În ultimii ani a fost

**Ana Rocsin Nagy
1953–2014**

profesor la școala Harruckern din Julia. De la înființarea sa în 2002, a fost președinta Fundației „Pro discipulis” pentru elevii școlii românești din Julia. Prin Fundație, Ana Rocsin Nagy a organizat în fiecare primăvară un bal de binefacere, la serbările școlare a premiat numeroși elevi români. Din căsătoria ei cu Nagy Géza are doi

băieți, ambii fiind absolvenți ai școlii și liceului „N. Bălcescu” din Julia.

După o boală necruțătoare, pe 10 ianuarie 2014, Ana Rocsin Nagy s-a mutat la Domnul. A fost condusă pe ultimul său drum pe 20 ianuarie de foarte mulți români și unguri din Julia. Slujba înmormântării a fost oficiată de preoții ortodocși Teodor Marc și Petru Pușcaș, dar și-a luat rămas bun de la răposată, în numele profesorilor și elevilor, și doamna Maria Gurzau Czeplédi, directoarea Liceului „N. Bălcescu”.

În timpul slujbei, de-asupra cimitirului ortodox din cartierul Orașul Mare Românesc din Julia s-a așternut un nor de ploaie, vârsând parcă lacrimi fine pentru o ființă gingașă care a avut de trăit pe pământ doar 50 de ani. În momentele iertăciunii, ploaia s-a oprit, ivindu-se soarele, care în timpul așezării sicriului în mormânt a desenat peste cimitirul românesc un minunat curcubeu de ianuarie.

Dumnezeu să te odihnească în pace, Anuța!

E.Ș.

Pe scurt...

JULA

Adunarea generală a Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria va ține prima ședință ordinară în ziua de 6 februarie, la Julia, pe tema bugetului pe anul 2014. Ședința se va desfășura de la ora 14.00

MEDGYESEGYHÁZA

Autogovernarea Românească din Medgyesegyháza organizează sâmbătă, 25 ianuarie, balul românesc. Petrecerea va avea loc la Hanul Hegedűs, cu începere de la ora 18.00. În cadrul petrecerii, formația artistică din Pilu va susține un program folcloric.

JULA

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria organizează, împreună cu Centrul de Documentare și Informare al AȚRU și Editura „Cronica”, balul românesc pe Țară. Petrecerea va avea loc pe 25 ianuarie, la Centrul Cultural Românesc din Julia, cu începere la ora 18.00. Prețul unui bilet de intrare (cu cină) costă 4.500 Ft. Bilete pot fi cumpărate la Centrul de Documentare și Informare al AȚRU (Julia, str. Sáros, nr. 17).

SARVAŞ

Vineri, 7 februarie, liceenii, părinții acestora și licențiații care doresc să urmeze cursurile unuia din programele „BA” Bologna, ale Institutului Pedagogic „Szent István” din Sarvaş au posibilitatea de a participa la programele organizate în cadrul zilei porților deschise. Tinerii vor primi informații despre cursurile de educatoare, educatoare pentru creșă, învățători de naționalitate română. Evenimentul va începe la ora 10.00.

CHITIGHAZ

Anul acesta, balul românesc cu merinde din Chitighaz va avea loc sâmbătă, 22 februarie, cu începere de la ora 19.00, la Căminul Cultural din localitate. Conform informațiilor primite de la Gheorghe Gros, președintele Asociației culturale române din localitate și organizatorul petrecerii, distracția va fi asigurată de o formație de muzică populară din România.

Concurs de creație pentru tinerii români din afara granițelor „Mihai Eminescu”

Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni anunță lansarea Concursului de creație pentru tinerii români din afara granițelor „Mihai Eminescu”, ediția I, desfășurat în perioada 15 ianuarie – 15 iunie 2014.

Prin această inițiativă, DPRRP își propune să promoveze patrimoniul cultural eminescian, să stimuleze interesul pentru studiul în limba română și să consolideze legăturile dintre DPRRP și tinerii români de pretutindeni.

Participanții sunt invitați să expedieze lucrări (creație proprie) inspirate de marile teme ale creației eminesciene, conform următoarelor 3 categorii de vârstă:

Categoria I – Clasele I–VIII

Categoria II – Clasele IX–XII

Categoria III – Studenți (inclusiv masteranzi)

și a următoarelor 3 secțiuni:

Secțiunea I – Poezie (format Word, caractere Times New Roman, dimensiuni 12)

Secțiunea II – Eseu (format Word, caractere Times New Roman, dimensiuni 12, 2–3 pagini)

Secțiunea III – Arte plastice (în original sau copie scanată color)

Este obligatorie indicarea secțiunii alese, a numelui, prenumelui, vârstei și adresei complete a participanților. Condiții de participare:

1. 15 ianuarie–30 mai – Colectarea lucrărilor la adresă: Bulevardul Primăverii, nr. 22, sector 1, București, România, sau pe adresa de e-mail concurs@dprp.gov.ro. Lucrările care ajung după data de 30 mai la sediul DPRRP sau pe adresa de e-mail menționată nu vor mai putea fi luate în considerare.

2. 9 iunie–10 iunie – Evaluarea lucrărilor de către o Comisie specializată formată din reprezentanți ai DPRRP, Institutului Cultural Român și Ministerului Culturii. Criteriile în vederea desemnării câștigătorilor concursului vor ține inclusiv de caracterul original, inovator și creativ al lucrărilor, precum și de respectarea normelor literare ale limbii române.

3. 16 iunie – Anunțarea câștigătorilor concursului și publicarea unei culegeri cuprinzând cele mai bune lucrări.

Știați că...?

...la 25 februarie/9 martie 1866, revista Familia din Pesta publica poezia „De-aș avea...”, scrisă de un debutant pe nume Mihai Eminovici. Iosif Vulcan, directorul revistei, i-a schimbat însă numele din Mihai Eminovici în Mihai Eminescu, nume pe care poetul l-a adoptat imediat și l-a păstrat pentru totdeauna. Dar aceea știți că revista Familia mai există și azi!?

Povestea ursulețului Martinică

Ursulețul Martinică era un ursuleț foarte simpatic. Îi plăcea să se joace, să cânte, să danseze, să construiască, să se uite la Power Rangers și să meargă la grădiniță. Da, îi plăcea tare mult să meargă la grădiniță pentru că acolo învăța tot felul de lucruri minunate. În plus avea și o mulțime de prieteni. Cel mai bine se împăca cu o fetiță ursuleț, care era singură din grupa ursuleților. Nu-i păsa dacă ceilalți colegi, răutăcioși, spuneau că nu e potrivit să se joace cu fetițele. El făcea o mulțime de jocuri interesante cu prietena lui. Avea și prieteni băieței ursuleți. În ultima vreme ursulețul nostru avea o mare îngrijorare: îi venise în minte că el trebuie să facă toate lucrurile foarte, foarte bine. Dorea să o impresioneze pe Miss ursoaica, pe prietena lui, pe mami. De aceea ursulețul Martinică se supăra foarte tare dacă se întâmpla să nu știe ceva la grădi, dacă se întâmpla să greșească ceva la o fișă sau să depășească în timp ce colora. În același timp, însă, nu vroia să se dea de gol și să le arate și celorlalți cât de supărat este el în realitate. Uneori îi venea să plângă de supărare, dar se gândea că se va face de rușine. Așa că prefera să sufere în tăcere. Dar erau atâtea lacrimi adunate și neplânse: trebuia să scape cumva de ele. Așa că cerea voie la baie de multe, multe ori să mai scape de lacrimile adunate. Credea că asta e soluția cea mai bună. Într-o zi, obosite de atâta mers la baie picioarele ursulețului au cerut ajutorul unui spiriduș care

locuia în pădure. Spiridușul era tare înțelept și priceput la tot felul de soluții. Așa că într-o zi, pe când Martinică se întorcea de la grădiniță, i-a ieșit în cale și i-a spus:

„Știu despre supărarea ta. Îți voi pune trei întrebări magice și dacă vei ști răspunsul la ele, supărarea ta va dispărea:

Prima întrebare a fost: Cine din întreaga pădure reușește să facă întotdeauna toate lucrurile bine fără să greșească niciodată?

A doua întrebare a fost: Ce se întâmplă când greșim?

A treia întrebare a fost: Ce înseamnă prietenia?

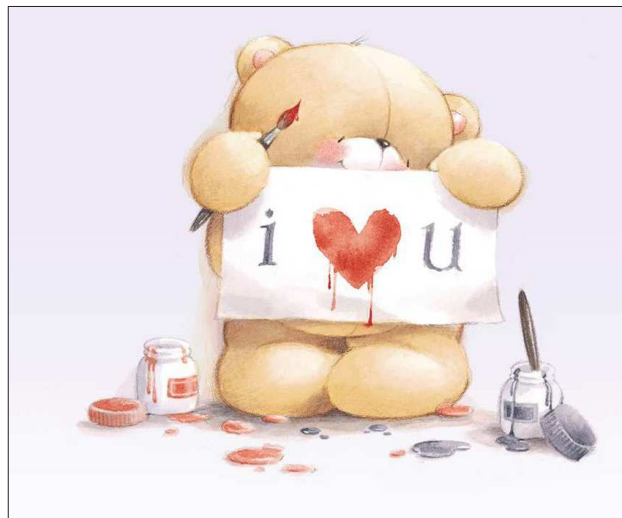
Spiridușul i-a dat trei zile lui Martinică pentru a găsi răspunsul. Martinică a stat și s-a gândit și a încercat să vadă care era răspunsul la cele trei întrebări.

În prima zi a găsit răspunsul la prima întrebare: nimeni nu face întotdeauna toate lucrurile bine. La început era cât pe ce să spună că Mami face întotdeauna toate lucrurile bine. Dar și-a adus aminte că și mami uita uneori anumite lucruri, că și ea mai spune:

„Vai ce neatență am fost!” După ce a găsit răspunsul la această întrebare, Martinică a simțit cum supărarea sa se împușinase deja.

A doua zi a găsit răspunsul la a doua întrebare. Chiar s-a întâmplat să greșească ceva la grădi. A stat să vadă ce se întâmplă: prietena lui l-a iubit la fel de mult, Miss Ursoaica nu l-a certat, mami și tati l-au iubit ca în fiecare zi, jocurile i-au părut la fel de amuzante și plăcute. La fel și desenul lui animat cu Power Rangers. În plus a avut și o surpriză: pentru că nu s-a mai supărat când a greșit, Zâna soluțiilor l-a ajutat să găsească soluția potrivită pentru a-și îndrepta greșeala. Miss l-a laudat că și-a recunoscut greșeala sa, că a reparat-o. Deja Martinică scăpase de mare parte din supărare. Nici nu mai putea să spună că nu-i iese nimic. Pentru că își dăduse seama că acest lucru nu era deloc adevărat.

În sfârșit în a treia zi Martinică a găsit răspunsul și la cea de-a treia întrebare. S-a gândit la prietena și la prietenii lui și și-a dat seama că îi iubește la fel de mult chiar și atunci când greșesc. Și atunci, ca prin minune, odată cu frica de a-și pierde prietenii, a dispărut și ultima picătură de supărare. Martinică știa că e posibil să se mai supere câteodată, dar știa și că la orice problemă poate găsi o soluție. Mai știa că supărarea împărtășită cu cineva trece mai ușor. În sfârșit picioarele răsuflau liniștite că nu mai erau puse să muncească atât de mult degeaba.

Proverbe despre învățătură

- ◆ Nu învățăm pentru școală, ci pentru viață.
- ◆ Viața fără învățătură este moarte.
- ◆ Să nu te rușinezi a învăța ceva și de la cel mai mic.
- ◆ Mult citești mult înveți și, de vei scrie și ceea ce citești, cu mult mai bine înveți.
- ◆ A învăța nicidecum nu e târziu.
- ◆ Nimeni nu se naște învățat.
- ◆ Omul cât trăiește învață și moare tot neînvațat.
- ◆ Bine este să învățăm și din ale altora greșeli.
- ◆ Cu cei învățați mai mult vei învăța, iar cu cei proști vei pierde și ceea ce ai învățat.
- ◆ Învățătura bună, fără moravuri bune, ca o floare frumoasă, fără nici un miros.
- ◆ Precum apa inima ți-o răcorește, așa și învățătura mintea ți-o înveselește.
- ◆ Învăță ca și cum ai trăi o veșnicie; trăiește ca și cum ar trebui să mori mâine.
- ◆ Mai înainte ca să vorbești, învață.
- ◆ Un învățat are două datorii: să învețe el neconținut și să învețe neconținut pe alții.
- ◆ Să înveți pentru tine, dar să știi pentru toți.
- ◆ Nevoia învață pe om.
- ◆ Oamenii învață învățând pe alții.
- ◆ Cel ce știe a se învăța din greșeli străine, merită a se-nălța.
- ◆ Ține cu tărie învățătura și nu o părăsi, păzește-o căci ea este viața ta.

GHIȚTORI

Din greșeli trăiește ...
Ghici, cum se numește?
(guma de șters)

În zadar te uiți la mine
Că te vezi numai pe tine.
(oglindea)

Merge... merge...
Greu ajunge. Are coarne,
dar nu împunge,
iar când pleacă
la plimbare
își ia casa în spinare.
(melcul)

Școlarii din Apateu l-au omagiat pe Eminescu

Școala generală bilingvă din Apateu l-a omagiat pe Mihai Eminescu, miercuri, 15 ianuarie. Pentru acest eveniment câțiva elevi îndrumați de profesoarele Maria Berényi Sáfrány și Ildikó Oláh au pregătit un program literar, care a cuprins date despre viața și activitatea literară a marelui poet, poezii recitate de elevii Kovács Boglárka și Oromos Kristóf. După programul artistic, elevii împreună cu cadrele didactice au depus coroane de flori la bustul lui Eminescu, aflat în curtea Bisericii Ortodoxe Române. A.C.

Olimpiada școlară la limba română

Joi, 16 ianuarie, la Centrul Cultural Românesc din Jula s-a desfășurat proba în scris la Olimpiada la limba și literatura română. Pentru concursul național OKTV (Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny)

s-au înscris șapte elevi din clasa a XI-a a liceului „N. Bălcescu” din Jula: Viola Netea, Carmen Solcan, Samuel Gherman, Cristian Somogyi, Amanda Puiu, Tamara Miron și Ana Roșu. Cei care vor obține punc-

tajul necesar, vor merge mai departe la proba orală, care va avea loc în primăvară. Profesoarele care au pregătit copiii pentru olimpiadă sunt: Stela Nicula Machhour și Elena Olteanu. A.C.

Sărbătoare acasă la cititori

„E normal
să ne umble Foaia,
doar suntem români”

(Urmare din pag. a 5-a)

Tanti Maria, în vârstă de 80 de ani, întreține încă singură casa și gospodăria, chiar dacă nu mai poate munci ca în tinerețe, grădina ei este impecabilă. Regretă însă că s-au împuținat românii în sat și abia mai are cu cine să vorbească românește. Majoritatea românilor din sat ori sunt foarte bătrâni, ori sunt bolnavi și nu mai pot merge nici măcar duminica la Sfânta biserică, iar copiii și nepoții multora nu mai știu românește.

Conducându-ne la stradă, stăpâna casei ne-a prezentat curtea și grădina, regretând că nu mai poate lucra, spunând că în viața muncă te formează. Ea așa

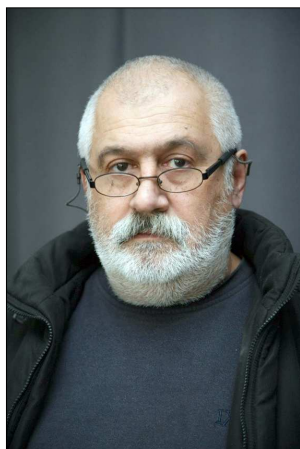
a învățat de la părinți că prin muncă poți să îți relația cu tine și cu Dumnezeu. „Asta învățam de mici, pentru că și copiii aveau sarcini și toate trebuiau făcute la timpul lor. Dar important era că, pe vremuri, strada asta pe care stăm noi, de la biserică și până în marginea satului era locuită numai de români. Acum nu mai am doar o vecină română în dreapta casei noastre, iar când mi-e dor de satul în care m-am născut, de Apateu, ies la stradă, mă îndrept în stânga, îmi văd satul și ascult glasul clopotelor de la biserică”, ne-a mai spus cu nostalgie doamna Maria Gaál.

A. Butar

Silviu Purcărete regizează
din nou în Ungaria

Regizorul român de renume mondial *Silviu Purcărete* regizează din nou în Ungaria. Conform planurilor, piesa „Cum vă place” de W. Shakespeare, regizată de Silviu Purcărete, va avea premiera pe 14 februarie, la Teatrul Național din Budapesta.

Silviu Purcărete s-a născut în București. A absolvit secția de regie a Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică în 1974. După colaborările cu Teatrul din Piatra Neamț și Teatrul din Constanța, începând din 1978 lucrează la Teatrul Mic din București și devine profesor la Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică. În 1986 pune în scenă un spectacol cu piesa *Campiello* de Goldoni, cu care câștigă Premiul Național pentru Teatru. În anul 1992 e numit director artistic al Teatrului Blandra din București. Numele său e legat în principal de colaborarea cu Teatrul Național din Craiova. Multe dintre spectacolele sale montate la Craiova au fost invitate la numeroase festivaluri din întreaga lume, printre care și în

Ungaria, la *Jula* sau Budapesta. În anul 1996 devine director al Centrului Dramatic din Limoges, iar doi ani mai târziu creează o școală pentru tineri actori. În 2002 înființează propria sa companie teatrală. Azi trăiește la Paris.

„*Troilus și Cresida*” a fost prima sa colaborare cu Teatrul Katona József din Budapesta. Spectacolul a fost prezentat în 2006 la București, în cadrul Festivalului Internațional Shakespeare. Regizorul Silviu Purcărete este un invitat obișnuit al Festivalului Shakespeare din *Jula* și al Festivalului Primăverii din Budapesta.

E.S.

155 de ani de la
Unirea Principatelor Române

Ziua de 24 ianuarie a rămas în istoria românilor ca data la care s-a înfăptuit Unirea Principatelor Române, Mica Unire, în anul 1859, la foarte scurt timp după numirea lui Alexandru Ioan Cuza, ca domn al Moldovei și Țării Românești.

După mai mulți ani în care pașii spre îndeplinirea acestei dorințe au fost „mărunțiți” de atitudinea marilor puteri ale Europei, aceasta a devenit realitate, într-un context favorabil, care a dus, pe parcurs, la transformarea „României” de atunci într-un stat modern, aducând pentru prima dată câteva elemente occidentale în viața românilor.

Unirea Principatelor Române, cunoscută ca Mica Unire (Marea Unire fiind cea de la 1 Decembrie 1918, de la Alba Iulia), reprezintă unificarea vechilor principate, Moldova și Țara Românească, într-un Principat unit.

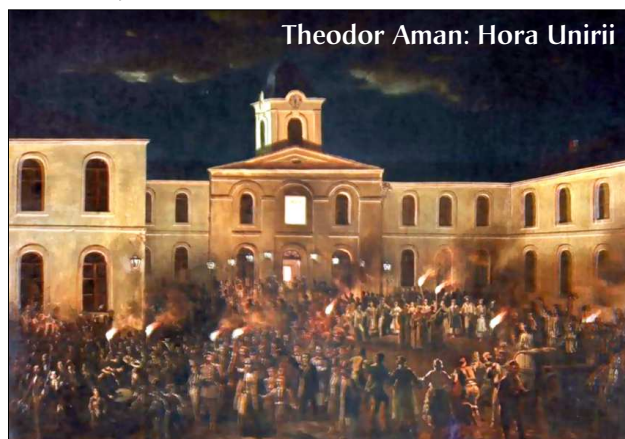
La mijlocul secolului al XIX-lea, soarta principatelor Moldovei și Țării Românești era în mâinile Rusiei și ale Imperiului Otoman, care se opuneau unirii lor.

Situația s-a schimbat în urma războiului Crimeii, dintre 1853 și 1856, când Rusia a fost învinsă de Marile Puteri, formate din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei, Imperiul Francez, Regatul Sardiniei și Imperiul Otoman.

După război, în 1856, prin Tratatul de Pace de la Paris se iau decizii care priveau și principatele Moldovei și Țării Românești. De exemplu, Moldovei i se atașează trei județe din sudul Basarabiei, Cahul, Ismail și Bolgrad.

În contextul discuțiilor despre unirea celor două principate, în 1857, Marile Puteri acordă acestora dreptul organizării unui „referendum” (consultarea populației cu drept de vot) despre Unire.

În acest scop, se constituiau adunări Ad-hoc, în care se discuta alegerile pentru Divanurile Ad-hoc, care urmau să se pronunțe asupra organizării poli-

Theodor Aman: Hora Unirii

tice și sociale a țărilor române.

În Țara Românească, majoritatea membrilor din Divanul Ad-hoc au spus „Da” pentru Unire, însă în Moldova, situația a fost mai controversată. Aici, caimacanul (locțiitor la conducerea Moldovei), Nicolae Vogoride, sprijinit de Imperiul Otoman, care îi promitea domnia dacă Unirea nu se va realiza, a falsificat listele electorale de reprezentare în divanul Ad-hoc.

Șansa a făcut însă ca Vogoride să se destăinuie, prin scrisori, fratelui său din Constantinopol, iar corespondența a fost furată și publicată în presa europeană, la Bruxelles.

Descoperirea a iscat scandaluri atât printre români, cât mai ales la nivel european. Marile Puteri au rupt relația cu Imperiul Otoman, au solicitat întâlniri cu împăratul Franței, Napoleon, și regina Marii Britanii, Victoria, iar falsele alegeri au fost, astfel, anulate. În toamna anului 1857, în urma noilor alegeri, toți s-au pronunțat pentru Unirea Principatelor Moldovei și Țării Românești.

În 1858, Convenția de la Paris a stabilit mai multe prevederi referitoare la principatele române, dintre care cea mai semnificativă a fost unirea parțială a principatelor Moldovei și Valahiei sub denumirea „Principatele Unite ale Moldovei și Valahiei”, care rămăneau sub suzeranitatea „Măiestății Sale Sultanul” și sub protecția Marilor Puteri.

Unirea propusă aici s-a dovedit a fi mai degrabă una formală, cele două principate urmând să funcționeze separat în mare

parte, ca până atunci, cu doar câteva puncte comune. Capitalele rămăneau aceleași, la București și Iași, și se intenționa ca domnitorii să fie diferiți.

În anul următor, în data de 5-17 ianuarie 1859, au fost organizate alegeri la Iași, în Moldova, iar noul domnitor a fost desemnat Alexandru Ioan Cuza. Peste o săptămână, în 12-24 ianuarie 1859, au avut loc alegeri și la București, iar profitând de faptul că Marile Puteri nu specificau clar că principatele române nu pot fi conduse de același domnitor, și aici a fost ales tot Alexandru Ioan Cuza. Puse în fața faptului împlinit, Marile Puteri au avut brusc de a face cu două principate conduse de același domnitor.

Marele merit al lui Cuza a fost că a reușit să aducă recunoașterea internațională a Unirii Principatelor Române și, prin reformele sale din toate domeniile, a pus bazele statului român modern. Noua țară a început să se numească România abia după abdicarea lui Cuza, din anul 1866, când a fost redactată prima constituție. În tot acest timp, în care două dintre principatele române au reușit să se unească, Transilvania se afla sub stăpânire austriacă, iar din 1867, sub dominație austro-ungară, până în 1918, când a avut loc Marea Unire de la Alba Iulia.

După 155 de ani de când s-au întâmplat toate acestea, ziua de 24 ianuarie ne va face din nou să retrăim, cel puțin la nivel de poveste, acești câțiva pași făcuți de strămoșii noștri pentru tot ce înseamnă astăzi România.

Forum informativ despre alegerile din Ungaria

Noi posibilități și capcane la alegerile minoritare din 2014

(Urmare din pag. a 3-a)

Registrul naționalităților nu va mai fi secret

Față de anii trecuți, registrele naționalităților vor fi publice, dar numai pentru organizațiile de desemnare a candidaților. Deci, înaintea alegerilor parlamentare, numai Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria va avea dreptul să primească lista cu românii care s-au înregistrat. Înaintea alegerilor din toamnă, vor avea acest drept toate asociațiile românești, care vor desemna candidați pentru alegerile de autogovernare românești.

Vom avea 2 voturi

Alegătorii care s-au înregistrat ca naționalități vor avea dreptul la două voturi. Vor putea vota

– **candidatul individual din circumscripția sa electorală**

ȘI
– **lista naționalității sale.**

În lipsa acesteia din urmă, vor putea vota lista vreunui partid.

Cetățeanul de naționalitate va trebui deci să se decidă: în caz că votează lista naționalității sale, nu mai poate vota pe lista de partid.

Cine va întocmi lista românilor?

Lista fiecărei naționalități va fi întocmită exclusiv de autogovernarea pe țară. Deci, **lista românilor poate fi întocmită numai de Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria.** Nicio altă organizație românească nu are dreptul să înainteze listă electorală. Nu există posibilitatea listelor comune.

Pentru lista românilor e nevoie de recomandarea a minimum 1% din cetățenii cu drept de vot, înregistrați ca români. Deci, dacă pentru parlamentare vor fi înregistrați 1000 de votanți români, e nevoie de minimum 10 recomandări.

Cine vor fi candidații români?

Candidat pe lista naționalității române poate fi numai acel cetățean, care este înscris în registrul românilor. Pe listă trebuie să

figureze **minimum 3 nume.** Toate aceste nume vor fi stabilite de Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria. Lista candidaților români trebuie să fie votată de Adunarea Generală a AȚRU.

Stabilirea rezultatului

Deoarece **listele naționalităților se vor lupta la alegeri cu listele partidelor maghiare**, cele 93 de locuri din Parlament se vor distribui pe baza unor calculații extrem de complicate (d'Hondt matrix). (Din Parlamentul cu 199 de locuri, 106 deputați vor intra pe baza voturilor din circumscripțiile electorale.)

Conform calculațiilor unor specialiști, pentru obținerea unui mandat de deputat în Parlament, lista fiecărei naționalități în parte ar trebui să obțină în jur de 19.000–24.000 de voturi. Deci, ca românii să aibă un deputat în Parlament, minimum atâția români ar trebui să fie înregistrați pentru alegerile parlamentare.

Cunoscând datele ultimului recensământ din Ungaria, matematic vorbind maximum 2 naționalități (țigani și nemții) au șansa să trimită deputat în Parlament.

Acele naționalități, care au avut liste pentru alegerile parlamentare, dar nu au obținut voturile necesare, au dreptul să trimită în Parlament câte **un purtător de cuvânt** (szószóló). Această persoană va fi primul candidat de pe lista naționalității sale.

Reprezentanții naționalităților în Parlament

Reprezentanții naționalităților în Parlament nu vor avea dreptul să formeze grup parlamentar, astfel nu vor putea lua parte la lucrările comisiilor permanente. Pentru naționalități se va forma o **comisie de specialitate separată.** Naționalitățile nu vor avea dreptul să participe la lucrările comisiilor de control.

Comisia de specialitate alcătuită din reprezentanții naționalităților va avea drepturi de a iniția, de a propune idei pentru Guvern. Își va spune părerea

despre raportul guvernamental și despre raportul ombudsmanului legat de situația naționalităților.

Purtătorul de cuvânt al naționalităților va avea dreptul să ia cuvântul la ședința plenară a Parlamentului numai dacă președintele Parlamentului decide că punctul respectiv de pe ordinea de zi are legătură cu interesele și drepturile naționalităților.

Purtătorul de cuvânt **nu va avea drept de vot** la ședințele Parlamentului.

La fel ca toți deputații parlamentari, și purtătorii de cuvânt ai naționalităților vor avea imunitate (mentelmi jog).

Incompatibilitate

Președinții actuali ai autogovernărilor pe țară au dreptul să candideze la alegerile parlamentare, iar în caz că vor fi aleși de deputați sau de purtători de cuvânt în Parlament, vor putea rămâne în paralel și președinți până la alegerile din toamnă. În caz că vor câștiga din nou alegerile de autogovernare, vor trebui să aleagă între postul de **parlamentar sau președinte.**

Alegeri de autogovernări minoritare – în toamnă

Legea pentru drepturile naționalităților din Ungaria a fost modificată în anul 2011, astfel noile alegeri vor ține seamă de aceste ultime modificări. Următoarele alegeri vor depinde mult și de rezultatele recensământului din anul 2011.

Alegerile de autogovernări minoritare se vor ține în aceeași zi cu alegerile locale.

Începând din acest an, alegeri locale și de autogovernări minoritare se vor ține din 5 în 5 ani. (La parlamentare rămâne perioada de 4 ani.)

Unde se vor ține alegeri de autogovernări minoritare românești?

– Alegeri pentru **autogovernări locale** românești se vor ține numai în acele localități (sate sau orașe) din Ungaria unde la recensământul din 2011 s-au declarat minimum 30 de

români. Acest lucru este valabil și pentru sectoarele din Capitală. Deci, indiferent de numărul celor care se vor înscrie în registrul deschis pe 1 ianuarie 2014!

– **Alegeri teritoriale** (județene sau pe capitală) **românești** se vor ține în acele locuri, unde numărul autogovernărilor locale românești sunt minimum 10.

– Alegeri pentru autogovernarea românească **pe țară** se vor ține indiferent de numărul autogovernărilor locale.

Cine vor putea vota?

La alegerile de autogovernări de naționalitate din Ungaria vor putea vota **nu doar cetățenii maghiari** cu domiciliu stabil în Ungaria, **ci și acei cetățeni UE, care au adresă stabilă în Ungaria** și care s-au înscris în registrul de naționalitate.

Lista cu registrul naționalităților va fi publică! Organizațiile românești care vor desemna candidați pentru alegeri vor avea dreptul să știe cine sunt alegătorii români.

Cine vor putea fi candidați la alegerile de autogovernări minoritare?

La alegerile pentru autogovernări românești vor putea candida toți cei care s-au înscris în registrul ca români. Candidații români vor trebui să declare (în scris) că vorbesc limba română, cunosc cultura și tradițiile românilor.

Câți membri vor avea noile reprezentanțe?

– Autogovernările locale românești vor fi alcătuite din **3 membri**, dacă în registrul românesc al localității respective s-au înscris mai puțini de 100. În caz că s-au înregistrat peste 100 de români, autogovernarea românească va avea **4 membri.**

– Autogovernările teritoriale (județene și pe capitală) vor fi alcătuite (la fel cum este și acum) din **7 membri.**

– Autogovernările pe țară vor avea 15 membri, dacă numărul alegătorilor (persoane înscrise în registrul) este sub 5000. În caz

că numărul alegătorilor este între 5 și 10 mii, autogovernarea pe țară va avea 23 de membri, între 10 și 25 de mii – 31 membri, între 25 și 50 de mii – 39 de membri, iar dacă numărul alegătorilor este peste 50 de mii, autogovernarea pe țară va fi alcătuită din 47 de membri.

Cum se fac candidaturile?

La alegerile minoritare numai acele **asociații pot desemna candidați**, care se obligă prin statut la reprezentarea minorităților. Autogovernările nu au acest drept. De asemenea, nu vor putea fi candidați independenți!

Pentru valabilitatea unei candidaturi, un candidat are nevoie de minimum 5 recomandări.

Liste teritoriale și naționale numai organizații minoritare au dreptul să întocmească, având nevoie de recomandările a minimum 2% dintre alegători.

Cum vom vota?

Alegerile de autogovernări minoritare se vor ține în **aceeași zi** cu alegerile locale din Ungaria. Persoanele înscrise în registrul românilor vor vota în aceea zi atât pentru deputații în autogovernarea românească locală, cât și teritorială și pe țară. **Alegerile vor avea o singură rundă.**

Rezultatele alegerilor

Asociațiile românești, care au desemnat candidați la alegeri, vor avea dreptul să delege membri în comisiile electorale locale, nu însă și în comisiile de numărare ale voturilor, acolo au dreptul de a trimite doar observatori.

La alegerile locale, câștigători vor fi primii 3 sau 4 care au obținut cele mai multe voturi. La alegerile teritoriale și pe țară, unde se vor lupta liste, numărul mandatelor câștigate se vor stabili după procentul voturilor obținute.

Președintele autogovernării teritoriale și președintele autogovernării pe țară va fi ales de cei care formează aceste reprezentanțe.

E.Ș.

La Iași se construiește o casă-hobbit după un proiect unic în lume

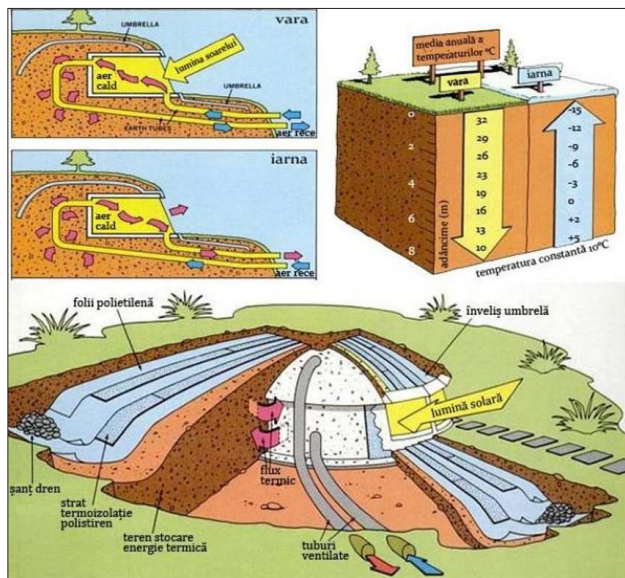
George Țăranu (31 de ani), asistent universitar la Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași, a proiectat și își construiește singur o locuință pe jumătate îngropată în pământ, inspirată din filmul „Stăpânul inelelor”.

Pe coasta unui deal din comuna Bârnova, localitate situată la 10 kilometri de municipiul Iași, se află în construcție o locuință realizată după un proiect unic. Este vorba despre o casă semi-îngropată și acoperită cu pământ aproape în totalitate, după modelul locuințelor hobbitilor, personajele din celebra serie cinematografică „Stăpânul inelelor”. Conceptul arhitectonic nu este nou, dar proiectul de la Iași este unicat prin faptul că a fost realizat, după câțiva ani de studiu și cercetări în teren, pe principiul „protecție termi-

că maximă, prin izolarea temeinică a anvelopei construcției”.

„Opera” aparține unei echipe de specialiști de la Facultatea de Arhitectură și de la cea de Construcții și Instalații din cadrul Universității Tehnice „Gheorghe

Asachi” (UTI) Iași. „Casa-hobbit” este independentă energetic în proporție de 90%. Practic, pe timpul verii, în pământul din jurul casei se stochează o cantitate uriașă de căldură, care va fi folosită iarna la încălzire prin transfer termic natural. Tânărul a început să lucreze la casă din 2012 și muncește în continuare. A făcut un credit bancar și a cheltuit în jur de 40.000 de euro pentru a o aduce „la roșu”. Estimează că, până la final, casa va costa cu 20-30% mai mult decât o locuință obișnuită, însă este convins că economia pe termen lung va face investiția extrem de profitabilă. (adevărul.ro)

Noi ambasadori ai turismului românesc

Maia Morgenstern, Dan Puric și Helmuth Duckadam vor fi numiți ambasadori ai turismului românesc, a anunțat ministrul delegat pentru IMM și Turism, Maria Grapini, conform Mediafax.

Acestora li se vor alătura Octavian Bellu, Mariana Bitang, Nadia Comăneci, Ovidiu Lipan Țândărică, Nicolae Voiculeț, Dumitru Prunariu, Dinu Sărașu și Constantin Chiriac.

„Ei vor promova România în baza unui parteneriat, iar noi le vom acorda titlul de ambasadori onorifici ai turismului. Fiecare va promova turismul românesc la evenimentele din

țară și străinătate la care vor participa și vor merge și la târgurile de turism din afara țării”, a spus Grapini.

Vineri, Iolanda Balaș, Ivan Pațaichin și Grigore Leșe au primit pașapoarte

diplomatice din partea ministrului de Externe, Titus Corlățean. Până acum au mai primit pașapoarte similare Gabriela Szabo, Ilie Năstase și Gheorghe Zamfir.

Helmuth Duckadam

Anul 2014 va fi Anul Brâncoveanu

Anul 2014 va fi declarat Anul Brâncoveanu, pentru a marca 300 de ani de la tortura Brâncovenilor, arată un proiect de Hotărâre de Guvern, publicat în dezbatere publică pe site-ul Ministerului Culturii, informează site-ul Timpul.md.

Ministerul Culturii a propus Guvernului declararea anului 2014 Anul Brâncoveanu, având în vedere importanța și contribuția majoră a domnitorului în istoria și cultura națională, precum și faptul că în anul 2014 se împlinesc 300 de ani de la martiriul lui Constantin Brâncoveanu și al fiilor acestuia. Proiectul va fi coordonat de un comitet format din mai mulți miniștri și profesioniști din domeniul culturii, din țară și străinătate.

Anii domniei lui Brâncoveanu au fost marcați de un progres economic și cultural-artistic, de inițiative de modernizare a aparatului statal, de reformare a sistemului fiscal. A organizat cancelaria statului în vederea întreținerii raporturilor cu puterile străine. Epoca brâncovenească s-a deschis influențelor occidentale care au început să prevaleze asu-

pra celor orientale. Astfel s-a creat o sinteză originală națională, prin aportul tradiției răsăritene și a celei occidentale.

În perioada domniei lui Constantin Brâncoveanu, cultura românească a cunoscut o perioadă de înflorire, domnitorul fiind un fervent sprijinitor al culturii. În cei 26 de ani de domnie, Brâncoveanu s-a dovedit un gospodar desăvârșit și bun administrator al avuțiilor țării, instaurând o epocă de prosperitate și de pace.

Brâncovenii au fost decapitați exact când domnitorul împlinea 60 de ani și era ziua praznicului Adormirii Maicii Domnului (15 august 1714). Trupurile martirilor au fost aruncate în mare. Doamna Maria, soția domnitorului, cu ajutorul unor credincioși, a reușit să recolteze trupurile și să le îngroape în insula Halki din Marea Marmara. Pe furiș, capul voievodului a fost adus în țară și înmormântat în clădirea sa, Biserica „Sf. Gheorghe” din București. Cei șase decapitați au fost canonizați în anul 1992, de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

TV

România deșteaptă

Vineri, 24 ianuarie, ora 13.00, TVR1

Aici sunt spuse poveștile a zeci de studenți și profesori români de la marile universități ale lumii. Regulile, grilele de selecție la aceste universități, dar mai ales succesul unor români care au studiat sau continuă să lucreze în universități precum Harvard, Princeton, Yale, Stanford, Berkeley, King's College, MIT, Sorbona, Heidelberg, Columbia University, Cambridge, Oxford, cele două mari universități din Germania – Ludwig Maximilian și Universitatea Tehnică, dar și London School of Economics au fost adunate de Irina Păcurariu în cinci ediții de câte o oră fiecare.

Cum se vede România de acolo? Cât de lung a fost drumul acestor români care au studiat sau continuă să muncească în aceste universități? Ce planuri au? Se vor întoarce ei acasă? Este inteligența cel mai bun produs de export al României? Sunt doar câteva dintre multele răspunsuri pe care Irina le obține la „România deșteaptă”.

Înainte de tăcere

Sâmbătă, 25 ianuarie, ora 21.25, TVR Internațional

Obsedat de setea de avere și de faptul că soția îl iubește pe fratele său, hangiul Stavrache va fi bântuit de imaginea acestuia, ajungând în pragul demenței. Drama psihologică a cărei acțiune se desfășoară în mediul rural în perioada războiului de independență. Ecranizarea după nuvela lui Ion Luca Caragiale, „În vreme de război”.

Doina groparilor

Duminică, 26 ianuarie, ora 05.00, HBO

Filmul povestește viața de zi cu zi a unui grup de gropari și a microcosmosului care-i înconjoară în cimitirul „Doina” (Chișinău, Republica Moldova). În același timp, filmul descrie cultura pre-mortuară și elementele ei în această zonă. Cimitirul Sf. Lazăr sau „Doina” (cum îi spune toată lumea) din Chișinău, Republica Moldova, unul din cele mai mari cimitire din Europa, 2.000.000 m2, este spațiul unde ambele „tăbere” se întâlnesc: Groparii și Dna. Eleonora.

TEATRU

TEATRUL „REGINA MARIA” DIN ORADEA

Programul lunii februarie:

Sâmbătă, 1 februarie, ora 11.00 – Sala Mare
Vrăjitorul din Oz, un scenariu de Dan Mirea, regia artistică Dan Mirea

Sâmbătă, 1 februarie, ora 19.00 – Sala Mare
Zbor deasupra unui cuib de cuci, de Dale Wasserman, regia artistică Marius Oltean

Duminică, 2 februarie, ora 11.00 – Sala Arcadia
Anotimpuri fermecate, spectacol de magie pentru copii cu Eduard și Bianca

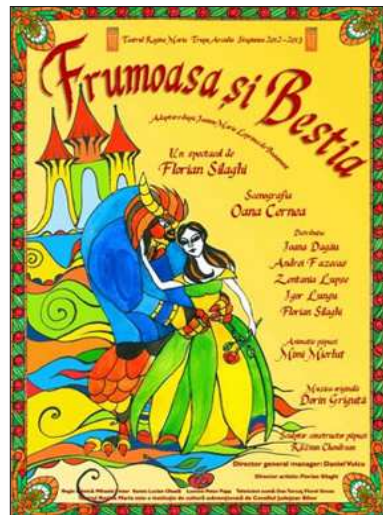
Luni, 3 februarie, ora 19.00 – Sala Mare (spectacol cu publicul pe scenă)
Biloxi Blues, de Neil Simon, regia artistică Ovidiu Caia

Miercuri, 5 februarie, ora 19.00 – Sala Mare (spectacol cu publicul pe scenă)
8 Femei, de Robert Thomas, regia artistică Radu Nichifor

Sâmbătă, 8 februarie, ora 11.00 – Sala Arcadia
Muzicanții din Bremen, adaptare de Traian Savinescu după Frații Grimm, regia artistică Traian Savinescu

Duminică, 9 februarie, ora 19.00 – Sala Mare
Scripcarul pe acoperiș, de Sholom Aleichem, regia artistică Korcsmáros György

Duminică, 16 februarie, ora 11.00 – Sala Arcadia
Frumoasa și Bestia, adaptare după Jean-Marie le Prince de Beaumont, regia artistică Florian Silaghi

Duminică, 16 februarie, ora 17.00 – Sala Arcadia
Capra cu trei iezi, adaptare după Ion Creangă, regia artistică Daniel Vulcu

Mari, 18 februarie, ora 19.00 – Sala Arcadia
Pe-un om ferice an în șir – recital de poezii din lirica lui Michelangelo

Sâmbătă, 22 februarie, ora 11.00 – Sala Arcadia
Hansel și Gretel, după o idee de Frații Grimm, regia artistică Szöke Kavinsky András

Pentru rezervări, sunați la Agenția Teatrului 0259/440.742, în intervalul 10–19, de luni până vineri, iar în weekend între orele 10–13.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

27 IANUARIE, LUNI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

28 IANUARIE, MARȚI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

29 IANUARIE, MIERCURI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport: Clubul suporterilor 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

30 IANUARIE, JOI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista, presei 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

31 IANUARIE, VINERI (Ștefan Crăsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

1 FEBRUARIE, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Medalion folcloric cu Daniela Băcilă de la Radio Timișoara 17.55: Încheiere

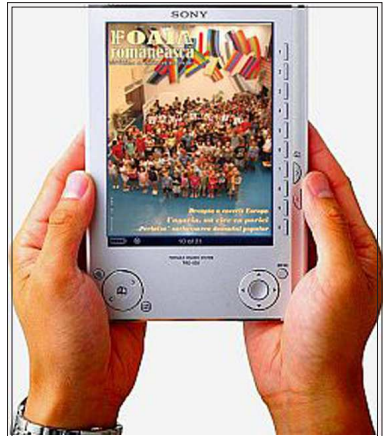
2 FEBRUARIE, DUMINICĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuiuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

Ecranul nostru

miercuri, 29 ianuarie, m1, ora 12.55
joi, 30 ianuarie, Duna TV, ora 7.00

Gheorghe Popa este un om cunoscut în comunitatea sa. Înzestrat cu un spirit de întreprinzător, bace Gheorghe a încercat multe lucruri în viață, crezând că soarta fiecărui om este în mare parte și în mâinile lui. A lucrat în Austria, a „furat” meserii de la alții, iar de mai bine de un deceniu s-a mutat la Cenadul Unguresc, unde este proprietar de terenuri agricole. Pe lângă treburile personale, nu uită nici de cele obștești. Veți vedea un portret al lui Gheorghe Popa, care recent a împlinit vârsta de 70 de ani și mai are multe planuri în viață.
Realizator: Tiberiu Boca

Abonați-vă la E-Foaia la prețul de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” va cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar.

„E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

Glume

Revelion la mama

Un cuplu stă pe canapea. El cu laptopul în brațe caută un loc unde să facă revelionul.

El: Uite, draga mea, revelion în Tunisia, 180 euro.

Ea: Da, mmm.

El: Uite, revelion în Grecia, 120 euro, cazare la hotel de trei stele.

Ea: Da, ar merge... mmm.

El: Vai, mai bine uite, revelion la Poiana Brașov, 80 euro, super tare.

Ea: Mda...

După o pauză de 10 secunde:

Ea: Eu... eu vreau la mama...

După o altă pauză de 10 secunde:

El: Du-te!

O alegere mai bună

– Dragă mea! Am decis, te părăsesc!

– Ai găsit una mai bună?

– Mai bună??? Nuuuu! Mai ieftină!!!

Tata dă lecții

Tata: – Fiule, tu ești un purceluș. Știi ce-i ăla un purceluș???

Fiul: – Da, tată, e copilul unui porc!

Piatră și placă în memoria lui Mihai Eminescu la Micherechi

Cu prilejul aniversării a 164 de ani de la nașterea poetului național Mihai Eminescu, acesta a fost omagiat pe 15 ianuarie și la Micherechi, unde pe strada Eminescu a fost inaugurat un monument și o placă memorială.

În deschiderea evenimentului *Margareta Tat*, primarul localității Micherechi a accentuat: „Azi pentru noi, locuitorii comunei Micherechi, e o mare zi de sărbătoare, când îi inscripționăm numele și memoria acestui mare geniu în inima comunei noastre. Putem fi mândri că pe lângă bustul marelui istoric, scriitor și revoluționar român, Nicolae Bălcescu, de pe acum avem și monumentul lui Mihai Eminescu. Putem spune că s-a împlinit un vis de mult dorit al locuitorilor de pe strada Eminescu, fiindcă inițiativa a fost a lor...”

Înainte de dezvelirea monumentului, au mai

rostit discursuri *Victor Micula*, ambasador al României la Budapesta, deputatul parlamentar *Ion Mocioalcă*, președintele Comisiei pentru apărare, ordine publică și siguranță națională din Parlamentul României (aflat tocmai în vizită la Consulatul general al României la Jula) și Preasfințitul Părinte Episcop *Siluan*, care a făcut și sfințirea acestui monument împreună cu pr. paroh *Ioan Bun*. După o scurtă slujbă de pomenire pentru odihna sufletului poetului Mihai Eminescu, elevii *Dora Puha* și *Roland Bihari* au rostit poezii de Eminescu. A urmat depunerea de coroane de flori din partea reprezentanților mai multor instituții românești, precum și din partea misiunilor diplomatice ale României în Ungaria.

În cadrul manifestării de la Micherechi a avut loc și un program cultural, la biblioteca din localitate,

unde un grup de copii de la grădiniță a prezentat versuri de Eminescu dedicate naturii, elevii de la școală au recitat fragmente din poezia „Luceafărul”, iar corul școlii a cântat romanța „De ce nu-mi vii”. La bibliotecă a fost aranjată și o expoziție cu volume din poezia marelui poet, publicate în limbile română, maghiară, franceză și engleză (realizată cu un fond de carte împrumutat de la Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai” din Oradea), dar și cu volume de critică literară de specialitate. Tot pentru acest eveniment, copiii de la grădiniță au pregătit desene despre cum înțeleg ei poezia și proza eminesciană.

„Inițiativa de a exista un monument pe strada Eminescu a venit din partea a doi localnici, *Dumitru Rocsin*, care ne-a ajutat și să aducem acest monument de la Beiuș și a colegei noastre de la primărie, *Ana Rocsin Drobnyik*, ambii locuind pe această stradă. Primăria a considerat că este o idee bună și a preluat organizarea evenimentului de astăzi, a realizat un mic parc în locul unde este amplasat monumentul. Piatra sculptată pe care a fost amplasată o placă comemorativă am primit-o din partea primăriei Beiuș, de la domnul *Adrian Domocoș*, primarul

localității Beiuș, oraș înfrățit cu Micherechiul”, ne-a declarat *Bertod Netea*, viceprimarul localității Micherechi.

Ziua de naștere a marelui poet Mihai Eminescu a fost în acest an o zi ploioasă. Dar nici vremea tristă, posomorâtă nu a reușit să strice sărbătoarea

micherechenilor. La evenimentul dezvelirii monumentului (piatra și placa) lui Eminescu au participat numeroși localnici. Unii însă ne-au spus că își mai doresc ceva: să aibă un bust al marelui poet român în piața centrală a satului.

A.B.

